

ΣΧΕΔΙΟ ΝΟΜΟΥ

«ΔΙΚΑΙΗ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΣΗ ΛΟΓΩ ΥΠΕΡΒΑΣΗΣ ΤΗΣ ΕΥΛΟΓΗΣ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ ΤΗΣ ΔΙΚΗΣ, ΣΤΑ ΠΟΛΙΤΙΚΑ ΚΑΙ ΠΟΙΝΙΚΑ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ ΚΑΙ ΣΤΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ.»

----- . -----

Άρθρο 1

Δικαιούμενοι στην άσκηση αιτήσεως

Οποιοσδήποτε από τους διαδίκους, εκτός από το Δημόσιο και τα δημόσια νομικά πρόσωπα, τα οποία συνιστούν κυβερνητικούς οργανισμούς κατά την έννοια του άρθρου 34 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, που έλαβε μέρος σε δίκη ενώπιον των Πολιτικών Δικαστηρίων ή του Ελεγκτικού Συνεδρίου, μπορεί να ζητήσει με αίτηση δίκαιη ικανοποίηση προβάλλοντας ότι η διαδικασία για την εκδίκαση της υπόθεσης καθυστέρησε αδικαιολόγητα και συγκεκριμένα ότι διήρκεσε πέραν του ευλόγου χρόνου που απαιτείται για τη διάγνωση των πραγματικών και νομικών ζητημάτων που ανέκυψαν στη δίκη.

Άρθρο 2

Αρμοδιότητα

1. Η αρμοδιότητα προς εκδίκαση της αίτησης για δίκαιη ικανοποίηση, όταν αφορά καθυστέρηση εκδίκασης υπόθεσης ενώπιον: (α) του Αρείου Πάγου, ανατίθεται σε Αρεοπαγίτη, (β) του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ανατίθεται σε Σύμβουλο ή Πάρεδρο, (γ) του εφετείου, ανατίθεται σε Πρόεδρο Εφετών του δικαστηρίου που εξέδωσε την απόφαση, (δ) του πρωτοδικείου, ανατίθεται σε Πρόεδρο Πρωτοδικών του δικαστηρίου που εξέδωσε την απόφαση, (ε) του ειρηνοδικείου, ανατίθεται στον Ειρηνοδίκη που διευθύνει το ειρηνοδικείο που εξέδωσε την απόφαση.

2. Στην αρχή κάθε δικαστικού έτους, ο Πρόεδρος του Αρείου Πάγου και του Ελεγκτικού Συνεδρίου ορίζουν τις δικασίμους των αιτήσεων για δίκαιη ικανοποίηση, καθώς και τους Αρεοπαγίτες και τους Συμβούλους και Παρέδρους του Ελεγκτικού Συνεδρίου που μετέχουν σε κάθε δικάσιμο. Την ίδια υποχρέωση έχουν αντίστοιχα οι πρόεδροι τού τριμελούς συμβουλίου διεύθυνσης ή οι δικαστές που διευθύνουν τα εφετεία, πρωτοδικεία και ειρηνοδικεία.

Άρθρο 3

Αίτηση

1. Η αίτηση ασκείται ανά βαθμό δικαιοδοσίας εντός προθεσμίας έξι (6) μηνών από τη δημοσίευση της οριστικής απόφασης του δικαστηρίου που εκδόθηκε μετά από δίκη για την

οποία ο αιτών παραπονείται ότι υπήρξε υπέρβαση της εύλογης διάρκειάς της. Ο αιτών δεν μπορεί να ζητήσει δίκαιη ικανοποίηση για υπέρβαση εύλογης διάρκειας της δίκης, η οποία έλαβε χώρα σε προηγούμενο βαθμό δικαιοδοσίας, με την αίτηση για καθυστέρηση δίκης από ανώτερο δικαστήριο.

2. Αν η αίτηση αφορά καθυστέρηση στην έκδοση απόφασης από την Ολομέλεια ή από Τμήμα του Ελεγκτικού Συνεδρίου, η αίτηση ασκείται εντός της ανωτέρω προθεσμίας, η οποία αρχίζει από τη δημοσίευση της οριστικής απόφασης. Ο αιτών δεν μπορεί να ζητήσει δίκαιη ικανοποίηση για υπέρβαση εύλογης διάρκειας της δίκης, η οποία έλαβε χώρα σε Τμήμα αυτού, με αφορμή την κατάθεση αίτησης για καθυστέρηση δίκης από την Ολομέλειά του.

3. Η αίτηση στρέφεται κατά του Ελληνικού Δημοσίου νομίμως εκπροσωπούμενου από τον Υπουργό Οικονομικών

4. Η αίτηση, συνοδευόμενη από τα στοιχεία της παραγράφου 4 του άρθρου 4, κατατίθεται στη γραμματεία του Δικαστηρίου που εξέδωσε την απόφαση και περιέχει το όνομα και τη διεύθυνση κατοικίας εκείνου που την ασκεί, χρονολογία, υπογραφή, καθώς και την ηλεκτρονική διεύθυνση ή τον αριθμό τηλεφώνου ή του τηλεομοιοτύπου (φαξ) του αιτούντος ή του πληρεξουσίου δικηγόρου του. Με το πρωτότυπο του δικογράφου υποβάλλονται και δύο αντίγραφα αυτού. Η αίτηση επιδίδεται με επιμέλεια του αιτούντος, με κάθε πρόσφορο μέσο στο Νομικό Συμβούλιο του Κράτους. Αν έχει ασκηθεί ένδικο μέσο κατά της ως άνω απόφασης και η δικογραφία έχει διαβιβαστεί σε άλλο δικαστήριο, το τελευταίο διαβιβάζει αντίγραφα των διαδικαστικών εγγράφων στο δικαστήριο ενώπιον του οποίου εκκρεμεί η αίτηση.

5. Η αίτηση υπογράφεται από δικηγόρο. Για την παροχή πληρεξουσιότητας στο δικηγόρο εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των άρθρων 94 επ. του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, εάν η αίτηση ασκείται ενώπιον των πολιτικών δικαστηρίων, ή 17 επ. του π.δ. 1225/1981, εάν αυτή ασκείται ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου.

6. Για την άσκηση της αίτησης καταβάλλεται παράβολο, το οποίο ορίζεται σε διακόσια (200) ευρώ υπέρ του Δημοσίου. Το ύψος του ποσού αναπροσαρμόζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Οικονομικών. Η αίτηση απορρίπτεται ως απαράδεκτη εάν δεν καταβληθεί παράβολο μέχρι τη συζήτηση.

Άρθρο 4

Διαδικασία

1. Όταν η αίτηση κατατίθεται ενώπιον του Αρείου Πάγου, ο Πρόεδρος αυτού ή του Τμήματος, που εξέδωσε την απόφαση επί της δίκης για την οποία ζητείται δίκαιη ικανοποίηση λόγω υπέρβασης της εύλογης διάρκειας αυτής, ορίζει, με πράξη του, Αρεοπαγίτη για την εκδίκασή

της. Όταν η αίτηση κατατίθεται ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου ο Πρόεδρος του σχηματισμού που εξέδωσε την απόφαση επί της υποθέσεως, για την οποία ζητείται δίκαιη ικανοποίηση λόγω υπέρβασης της εύλογης διάρκειας αυτής, ορίζει, με πράξη του, Σύμβουλο ή Πάρεδρο, για την εκδίκαση της.

2. Με την πράξη της προηγούμενης παραγράφου, η οποία κοινοποιείται στον υπογράφοντα την αίτηση δικηγόρο και, μαζί με αντίγραφο της αίτησης, στον Υπουργό Οικονομικών, ορίζεται, επίσης, η ημέρα συζήτησης της αίτησης σε δημόσια συνεδρίαση, η οποία δεν μπορεί να απέχει πέραν των πέντε (5) μηνών από την κατάθεση της αίτησης. Η γραμματεία του δικαστηρίου που εξέδωσε την οικεία απόφαση υποχρεούται να υποβάλει στον αρμόδιο δικαστή αναλυτική έκθεση για την πορεία, καθώς και τα στοιχεία της υπόθεσης τουλάχιστον δεκαπέντε (15) ημέρες πριν από τη συζήτηση της αίτησης. Η έκθεση και τα ίδια ως άνω στοιχεία τίθενται στη διάθεση των διαδίκων μερών. Η αίτηση εκδικάζεται ακόμα και σε περίπτωση μη υποβολής της ανωτέρω έκθεσης.

3. Όταν η αίτηση κατατίθεται ενώπιον εφετείου, πρωτοδικείου ή ειρηνοδικείου, ο πρόεδρος της τριμελούς διεύθυνσης του δικαστηρίου ή ο δικαστής που διευθύνει το δικαστήριο που εξέδωσε την απόφαση επί της δίκης για την οποία ζητείται δίκαιη ικανοποίηση λόγω υπέρβασης της διάρκειας αυτής, ορίζει με πράξη του, αντίστοιχα, Πρόεδρο Εφετών, Πρόεδρο Πρωτοδικών ή ειρηνοδίκη για την εκδίκασή της. Κατά τα λοιπά εφαρμόζεται η προηγούμενη παράγραφος.

4. Ο αιτών μνημονεύει στην αίτησή του το δικαστήριο ενώπιον του οποίου προβάλλει ότι υπήρξε αδικαιολόγητη καθυστέρηση, αναφέρει τις αναβολές που τυχόν δόθηκαν με πρωτοβουλία των διαδίκων ή του δικαστηρίου, περιγράφει συνοπτικά τα ανακύψαντα νομικά ή πραγματικά ζητήματα και λαμβάνει θέση επί της πολυπλοκότητας αυτών.

5. Το Ελληνικό Δημόσιο λαμβάνει θέση επί της δικονομικής συμπεριφοράς των διαδίκων και των αρμοδίων κρατικών αρχών κατά την εξέλιξη της δίκης, την πολυπλοκότητα της υπόθεσης και επικαλείται οποιοδήποτε άλλο στοιχείο κρίνει αναγκαίο για τη διάγνωσή της.

6. Η απόφαση δημοσιεύεται εντός δύο (2) μηνών από τη συζήτηση της αίτησης και δεν υπόκειται σε ένδικα μέσα.

Άρθρο 5

Κριτήρια για τη διαπίστωση της υπέρβασης και την επιδίκαση δίκαιης ικανοποίησης

1. Το δικαστήριο αποφαινεται για το αν συντρέχει υπέρβαση της εύλογης διάρκειας της δίκης συνεκτιμώντας ιδίως: α) τη συμπεριφορά των διαδίκων κατά την εξέλιξη της δίκης για την διάρκεια της οποίας διατυπώνεται παράπονο ότι υπερέβη την εύλογη διάρκεια, β) την

πολυπλοκότητα των τιθέμενων νομικών ζητημάτων, γ) τη στάση των αρμόδιων κρατικών αρχών και δ) το διακύβευμα της υπόθεσης για τον αιτούντα.

2. Όταν διαπιστώνεται ότι συντρέχει υπέρβαση της εύλογης διάρκειας της δίκης και επομένως υπάρχει παραβίαση του δικαιώματος σε ταχεία απονομή της δικαιοσύνης, το δικαστήριο αποφαινεται για το αν πρέπει να καταβληθεί χρηματικό ποσό για τη δίκαιη ικανοποίηση και σε καταφατική περίπτωση ορίζει το ύψος αυτής, λαμβάνοντας υπόψη και την περίοδο που υπερέβη τον εύλογο χρόνο για την εκδίκαση της υπόθεσης, κατά συνεκτίμηση των κριτηρίων της προηγούμενης παραγράφου, καθώς και την ικανοποίηση του αιτούντος από άλλα μέτρα που προβλέπονται στην κείμενη νομοθεσία για την αποκατάσταση της βλάβης του, μεταξύ των οποίων και την επιδίκαση υπέρ αυτού αυξημένης δικαστικής δαπάνης, κατά τα οριζόμενα στις οικείες διατάξεις.

3. Αν γίνει δεκτή η αίτηση, επιβάλλονται στο Δημόσιο τα έξοδα του αιτούντος για τη σύνταξη της αίτησης και την παράσταση του πληρεξουσίου δικηγόρου, τα οποία δεν μπορεί να υπερβαίνουν το εκάστοτε οριζόμενο ποσό για την άσκηση και συζήτηση της παρέμβασης ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας. Σε περίπτωση απόρριψης της αίτησης, μπορεί, κατ' εκτίμηση των περιστάσεων, να επιβάλλεται δαπάνη υπέρ του Δημοσίου.

Άρθρο 6

Εκτέλεση της απόφασης

1. Η απόφαση με την οποία επιδικάζεται το χρηματικό ποσό της δίκαιης ικανοποίησης εκτελείται κατά τις οικείες, περί εντάλματος πληρωμής, διατάξεις εντός έξι (6) μηνών από την κοινοποίηση της απόφασης στον Υπουργό Οικονομικών. Η είσπραξη του ποσού αυτού μπορεί να επιτευχθεί και με αναγκαστική εκτέλεση κατά του Δημοσίου η οποία γίνεται με κατάσχεση της ιδιωτικής περιουσίας του. Αναγκαστική εκτέλεση σε βάρος του Δημοσίου επιτρέπεται μετά την παρέλευση των έξι (6) μηνών από την επίδοση της απόφασης στον Υπουργό Οικονομικών.

2. Για την κάλυψη της δαπάνης προς δίκαιη ικανοποίηση των διαδίκων, λόγω υπέρβασης της εύλογης διάρκειας της δίκης, εγγράφεται κατ' έτος ειδική πίστωση στον Κρατικό Προϋπολογισμό, σε περίπτωση δε που αυτή δεν έχει εγγραφεί ή η εγγεγραμμένη είναι ανεπαρκής ή έχει εξαντληθεί, τηρείται η, κατά τις οικείες διατάξεις, διαδικασία εγγραφής ή μεταφοράς πίστωσης.

Άρθρο 7

1. Τα οριζόμενα στα προηγούμενα άρθρα εφαρμόζονται αναλόγως και στις διαδικασίες ενώπιον των ποινικών δικαστηρίων, υπό την επιφύλαξη των διατάξεων των επομένων παραγράφων.

2. Η αρμοδιότητα προς εκδίκαση της αίτησης για δίκαιη ικανοποίηση, όταν αφορά καθυστέρηση εκδίκασης υπόθεσης ενώπιον του Μικτού Ορκωτού Δικαστηρίου και του Δικαστηρίου Ανηλίκων ανατίθεται σε Πρόεδρο Πρωτοδικών, ενώπιον δε του Μικτού Ορκωτού Εφετείου και του Εφετείου Ανηλίκων ανατίθεται σε Πρόεδρο Εφετών, αντίστοιχα, που υπηρετούν στο δικαστήριο που εξέδωσε την απόφαση.

3. Η υπέρβαση της εύλογης διάρκειας της διαδικασίας που δεν οφείλεται σε υπαιτιότητα του κατηγορούμενου λογίζεται από το αρμόδιο δικαστήριο ως ελαφρυντική περίπτωση, λαμβάνεται δε υπόψη από το δικαστικό συμβούλιο, τον ανακριτή ή τον Εισαγγελέα κατά τη λήψη ή αντικατάσταση περιοριστικών ή άλλων μέτρων. Στην οικεία δικαστική απόφαση, βούλευμα ή διάταξη γίνεται ρητή μνεία με συνοπτική αιτιολογία περί των ανωτέρω, τα οποία μπορούν να συνιστούν εν όλω ή εν μέρει δίκαιη ικανοποίηση για την καθυστέρηση της ποινικής διαδικασίας.

Άρθρο 8

Οι διατάξεις των άρθρων 1 έως 8 εφαρμόζονται αναλόγως και για την εξέταση των υποθέσεων που εκκρεμούν ενώπιον του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, με αίτημα την επιδίκαση δίκαιης ικανοποίησης λόγω υπέρβασης της εύλογης διάρκειας της δίκης και έλλειψη αποτελεσματικής προσφυγής ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου και των πολιτικών και ποινικών δικαστηρίων και επαναφέρονται στη χώρα.

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

**ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ, ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ &
ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ**

ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΤΟΥΡΝΑΡΑΣ

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΡΟΥΠΑΚΙΩΤΗΣ